

Waarom gebied K?

U was aanwezig bij- of uitgenodigd voor één van onze windcafés in Erve Kots in Lievelede op 21 of 23 juni jl. Tijdens deze avond hebben wij toegezegd dat we u de vraag 'Waarom zoekgebied K?' uitgebreider beantwoorden. Dat doen we door middel van deze uitleg.

Klimaatdoelen en windopgave

Bijna tien jaar geleden hebben de Achterhoekse gemeenten al met elkaar afgesproken dat we in de toekomst net zoveel energie willen opwekken als we verbruiken. Dat deden we in 2013 met het Akkoord van Groenlo. Daarmee liepen we voor op het wereldwijde Klimaatverdrag van Parijs dat twee jaar later gesloten werd. Als Nederland hebben we deze wereldwijde afspraken vertaald naar doelen in ons landelijke Klimaatakkoord. Op basis van het klimaatakkoord moet de CO₂-uitstoot in 2030 en 2050 fors lager zijn. Gevolg hiervan is dat de opgave voor hernieuwbare energie op land 35 TWh in 2030 is, naast een opgave op zee van 49 TWh.

Het Rijk heeft Nederland opgedeeld in een aantal regio's. Dit zijn de Regionale Energie Strategie-regio's (RES-regio's). Zij hebben de opdracht gekregen om deze opgave verder in te vullen. In de RES Achterhoek werken de gemeenten in onze regio samen aan de opgave van duurzame energie. De opgave is fors; niet alleen bij ons in de Achterhoek, maar in het hele land. Hoewel in de Achterhoek de voorkeur uit gaat naar zoveel mogelijk zon-op-dak, is het om onvermijdelijk dat er ook windenergie opgewekt moet worden. Zo leveren zonnepanelen in de winter erg weinig op, terwijl er dan juist veel elektriciteit nodig is om onze huizen te verwarmen, bijvoorbeeld met een warmtepomp. Wind is er het hele jaar door en windmolens zijn noodzakelijk voor een stabiele duurzame energievoorziening.

Totstandkoming zoekgebieden

Onze RES-regio verdeelt 1,35 TWh van de landelijke energie opgave onder de Achterhoekse gemeenten. In het proces van de Achterhoekse RES is de opgave verdeeld en globaal bekeken wat mogelijk geschikte locaties voor windturbines kunnen zijn; dat worden zoekgebieden genoemd. De geschiktheid van die zoekgebieden is beoordeeld aan de hand van een aantal criteria. Die criteria zijn:

- mogelijke energieopbrengst;
- landschappelijke kwaliteit en kenmerken gebied: beperken van de invloed van windmolens op het karakteristieke gesloten landschapsbeeld en andere landschappelijke waarden;
- impact op de omgeving:
 - aantal direct gehinderde woningen: hoe minder woningen in een gebied, hoe minder kans op mogelijke overlast van eventuele windmolens;
 - ruimtegebruik van de opstelling van windturbines;
 - visuele dominantie: de visuele dominantie van windmolens in een gebied kan beperkt worden door ze te clusteren. Zo kan de invloed van windmolens op het landschap worden beperkt;
 - impact op natuurwaarden in en om de locaties: de aanwezigheid van gebieden waar een natuurbescherming geldt en beschermde flora en fauna;
- impact op cultuurhistorische waarden: aanwezigheid van cultuurhistorische waarden (zoals monumenten en oude landschappen) en de mogelijke effecten van eventuele windmolens daarop.

Op basis van deze criteria zijn er in de Achterhoek verschillende zoekgebieden gevonden waar de mogelijkheden voor grote windmolens worden onderzocht. In 2021 hebben de gemeenteraden van zowel Berkelland als Oost Gelre de Regionale Energie Strategie Achterhoek 1.0 vastgesteld. Vervolgens is de lokale uitwerking gestart.

Zoekgebieden voor grote windmolens in Oost Gelre en Berkelland

In bijlage 1 van de RES 1.0 (www.resachterhoek.nl) zijn voor het Oost Gelres grondgebied twee zoekgebieden opgenomen voor windmolens met een vermogen van 5,5 MW:

1. gebied rondom Baakse beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariëvelde (gebied K);
2. gebied rond gemeentegrenzen Oost Gelre-Aalten-Winterswijk, ten noorden van Bredevoort (gebied I).

Op Berkellands grondgebied liggen drie zoekgebieden voor 5,5 MW windmolens:

3. gebied rondom Baakse beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariëvelde (gebied K);
4. gebied ten zuiden van Neede (gebied L);
5. gebied ten westen van Neede, ten noorden van Borculo (gebied M).

In de RES wordt vermeld dat het onder 5 genoemde gebied vrijwel geheel ligt in stiltegebied.

Keuze voor zoekgebied K

De gemeente Oost Gelre kent op dit moment zowel zoekgebied K als I. Maar ze focust op dit moment alleen op gebied K voor wat betreft het onderzoeken van mogelijkheden voor grootschalige windenergie.

De gemeenteraad van Berkelland heeft via een amendement bij de vaststelling van de Regionale Energie Strategie op 23 november 2021 gekozen voor uitsluitend gebied K als potentiële locatie voor de grootschalige winning van geclusterde windenergie. Met dit besluit werden alle andere Berkellandse zoekgebieden in bijlage 1 van de RES uitgesloten voor de grootschalige winning van windenergie. Voor deze keuze werden de volgende overwegingen gegeven:

De gemeente neemt meer de regie en kiest één gebied

- door de uitnodigingsplanologie uit het oude RODE-beleid veel inwoners jaren in onzekerheid zaten;
- de wens bestaat om duidelijk afstand te nemen van het open uitnodigende karakter van het oude RODE beleid;
- er wordt tegemoet gekomen aan geluiden uit de samenleving om de regie te nemen;
- wat impliceert dat de gemeente nu ook duidelijk moet zijn door één gebied aan te wijzen.

Door het verdwijnen van de laagvliegroute komt gebied K meer in beeld

- er in gebied K er 10 jaar geleden al een plan was voor windmolens;
- die windmolens er al hadden kunnen staan als de planvorming toen niet belemmerd werd door een laagvliegroute;
- in het oude RODE-beleid (2018) was gebied K uitgesloten voor grote windmolens vanwege de laagvliegroute;
- de rijksoverheid geeft inmiddels aan dat de laagvliegroute 10A niet meer actief is en is opgeheven.

Gebied K past bij de wens om windenergie te clusteren, óók over onze gemeentegrenzen heen

- de keuze voor uitsluitend gebied K aansluit bij de wens van clustering zoals eerder uitgesproken is door raadsleden in de beeldvormende avonden;
- door de keuze van één specifiek gebied kunnen we als gemeente ook gericht met de inwoners van dit gebied aan de slag en kunnen we concreet worden, waarbij geparticipeerd wordt, gericht op draagvlak;
- de keuze voor uitsluitend gebied K sluit aan bij motie M21-04 waarin is uitgesproken dat over de winning van grootschalige windenergie eerst grensoverschrijdend gedacht moet worden;

- gemeente Oost Gelre heeft ook ingestemd met de aanwijzing van haar deel van gebied K als zoekgebied.

Hoe nu verder?

De keuze voor gebied K als potentiële locatie voor de grootschalige winning van geclusterde windenergie is door de gemeenteraden bepaald. Wij hebben nu de opdracht om de mogelijkheden voor windenergie in gebied K te onderzoeken. Beide gemeenten werken dit jaar aan het herijken van het beleid voor windenergie. Hierin staat waar en onder welke voorwaarden er windmolens gerealiseerd kunnen worden. Zolang dit beleid nog niet gereed is, nemen we geen aanvragen voor nieuw te realiseren windmolens in behandeling.

Het beleid bestaat straks uit ruimtelijke voorwaarden, zoals bijvoorbeeld geluidsnormen voor windmolens of een afstand tot woningen ter voorkoming (onder andere) van overlast. Daarnaast staan er voorwaarden in over bijvoorbeeld lokaal eigenaarschap en lokale baten. Doel hiervan is een evenwichtige verdeling van de lusten en lasten in het gebied.

De komende tijd zullen beide gemeenten verder in gesprek gaan met inwoners en andere belanghebbenden om te spreken over de mogelijke kaders voor windmolens. Omdat zoekgebied K in beide gemeenten ligt, doen we dit gezamenlijk. Zo streven beide gemeenten naar dezelfde uitgangspunten voor windmolens aan de beide kanten van de gemeentegrens.